

9. การบังคับ

การบังคับ (force) เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำของบุคคล บุคคลมักคำนึงถึงการบังคับ (force) เป็นปัจจัยตัวสุดท้ายที่ควรนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ในกรณีที่ใช้ปัจจัยตัวอื่น ๆ ไม่ได้ผล แต่สำหรับบุคคลบางคนมักจะนำปัจจัยบังคับมาใช้ตั้งแต่เริ่มต้นวางแผนปฏิบัติงานจนกระทั่งโครงการสิ้นสุดลง

การบังคับคือ ความเชื่อ (belief) ที่อยู่ในใจของบุคคลหรือสมาชิกขององค์การซึ่งพวกเขาถูกกำหนดให้ตัดสินใจหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง พวกเขาเหล่านั้นรู้สึกว่าเขาไม่มีทางเลือกอื่น ๆ เหลืออยู่ นอกจากต้องปฏิบัติตามเท่านั้น สิ่งสำคัญที่พึงระลึกอยู่เสมอ นั่นคือ ความเชื่อ (belief) ที่อยู่ในใจของผู้กระทำ บุคคลอื่นอาจจะพบทางเลือกมากมาย แต่ผู้กระทำรู้สึกว่า เขาไม่มีทางเลือก ปัจจัยบังคับเป็นสิ่งที่ผู้กระทำเข้าใจว่ามีอยู่ในสถานการณ์นั้น เขาไม่สามารถพิจารณาทางเลือกอื่น ๆ ได้ ดังนั้นการบังคับจึงมีบทบาทสำคัญในสถานการณ์นั้น

ปัจจัยบังคับมีอยู่หลายชนิดด้วยกัน และการบังคับแต่ละชนิดจะนำไปสู่การโต้ตอบที่ไม่เหมือนกัน

การบังคับประการแรกได้แก่ การบังคับของธรรมชาติและอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุมของมนุษย์ บุคคลเป็นจำนวนมากต้องอาศัยสภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสมในการทำมาหาเลี้ยงชีพ ในขณะที่เกิดอุทกภัย วาตภัย

แผ่นดินไหว โคราะบาด และหิมะตกหนัก ย่อมจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่ต้องอาศัยธรรมชาติในการประกอบอาชีพ การอาศัยดินฟ้าอากาศที่อำนวยให้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ชาวไร่ชาวนาต้องการให้มีฝนตกพอประมาณเพื่อให้พื้นดินชุ่มชื้น แต่บางครั้งฝนตกมากเกินไปทำให้เกิดน้ำท่วมไร่นาเสียหาย มนุษย์ไม่สามารถจะควบคุมปรากฏการณ์ธรรมชาติเหล่านี้ได้ ในบางครั้งทำให้มนุษย์เกิดความท้อแท้และสิ้นหวัง

การบังคับประการที่สองซึ่งอาจจะทำให้ประชาชนทั่วไปเกิดความวุ่นใจ ใ้แก่ กฎหมาย กฎหรือระเบียบข้อบังคับที่เคร่งครัดของหน่วยการปกครองหรือระบบราชการ

โดยปกติแล้วบุคคลหรือองค์กรรู้ว่าปัจจัยเช่นนั้นเป็นการบังคับก็ต่อเมื่อกลุ่มที่เกี่ยวข้องยอมรับ ซึ่งมีเหตุผลหลายประการดังนี้

1. มีลักษณะเป็นส่วนรวมร่วมกัน
2. ผู้ที่ร่างกฎและระเบียบอยู่ไกลเกินกว่าที่จะเข้าถึง เพราะฉะนั้นเขารู้สึกว่าเขาไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงกฎนั้นได้
3. เป็นสิทธิขององค์กรที่จะร่างและนำกฎ ระเบียบและแนวทางปฏิบัติมาบังคับใช้
4. ประการสุดท้ายทุกคนรู้ว่ากฎที่ร่างขึ้นมีความยุติธรรมดี

นักประวัติศาสตร์ได้บันทึกตัวอย่างของการใช้อำนาจ เช่น การบังคับไว้มากมาย ชนกลุ่มน้อยที่มีกำลังทหารหนุนหลังอาจจะปกครองชนกลุ่มใหญ่ที่อ่อนแอได้ นอกจากนี้ มหาคณะคานธี ได้เคยใช้เทคนิคหรือวิธีการซึ่งทำให้กลุ่มคนที่

อ่อนแกว่าบังคับให้กลุ่มคนที่มีอำนาจยอมแพ้ เขาได้รวบรวมพลังประชาชนทำการ
ต่อสู้อย่างสงบทำการบังคับ (sanction) ทวงทอนและตำรวจที่ใช้อาวุธ การ
กระทำดังนี้ทำให้ฝ่ายของเขาสามารถเอาชนะฝ่ายปกครองได้

ปรัชญาว่าด้วยความซัดแย้งของมหาตมะคานธี ซึ่งได้กลายเป็นอมตะ
ในการต่อสู้อย่างสันติวิธี กฎของคานธี
มีอยู่ดังนี้ คือ

1. หลีกเลียงจากการใช้ปฏิบัติการรุนแรงทางวาจา หรือการกระทำ
อย่างเปิดเผยต่อสมาชิกกลุ่มฝ่ายตรงกันข้าม
2. เปิดเผยให้ฝ่ายตรงกันข้ามทราบถึงแผนการ หรือความต้องการ
ของกลุ่มตน รวมทั้งข้อพิจารณาอื่น ๆ ซึ่งกำหนดกลวิธีที่ฝ่ายตนใช้ในการต่อสู้ใน
ปัจจุบัน ตลอดจนจุดยุทธศาสตร์อันเป็นจุดประสงค์ระยะยาวของฝ่ายตน
3. หลีกเลียงจากการกระทำใด ๆ ที่มีผลกระทบกระเทือน ใน
ลักษณะที่ทำลายน้ำใจของฝ่ายตรงกันข้าม
4. ชี้ให้เห็นถึงความเสียหายเพื่ออุดมการณ์ของกลุ่มให้ฝ่ายตรงกันข้าม
เห็นอย่างชัดแจ้ง
5. รักษาไว้อย่างเสมอต้นเสมอปลายเกี่ยวกับกิจกรรมในแง่สร้าง
สรรค์ ซึ่งช่วยในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ถึงแม้จะไต่เป็นบางส่วนก็ตาม
6. พยายามที่จะริเริ่มให้มีการปะทะสังสรรค์ทางส่วนตัวโดยตรงกับ
สมาชิกของฝ่ายตรงกันข้าม โดยมุ่งให้มีการปรึกษาหารือทางวาจากันอย่างฉันท์มิตร
ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานของการต่อสู้ของตน
7. ปลุกฝังและยอมรับพร ศนคติของความเชื่อมั่นและศรัทธาของฝ่าย
ตรงกันข้าม รวมทั้งการกระทำอย่างเปิดเผยให้ฝ่ายตรงกันข้ามเห็นว่า ฝ่ายตน

นั้นเต็มใจที่จะประพฤติตามพรหฺรณะทั้งกล่าว

8. พยายามที่จะบรรลุถึงความเข้าใจ ความรู้สึกของผู้อื่น ในระดับที่สูงสุด โดยเฉพาะเกี่ยวกับแรงศอใจ ความคาดหวัง ผลสืบเนื่องและพรหฺรณคคิของสมาธิของฝ่ายตรงกันข้าม

ปรัชญาว่าด้วยความซัดแย้งของคานธี จึงรวมทั้งความซัดแย้งและร่วมมือในขณะเดียวกัน โดยเน้นในเรื่องการถ่ายหอคข้อมูล กฎของคานธี เปิดให้มีการถ่ายหอคข่าวสาร จากฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้มีการแลกเปลี่ยนพรหฺรณะระหว่างกลุ่มที่ซัดแย้งกัน นอกจากนั้นคานธีจึงได้เน้นความสำคัญของการได้รับข้อมูล ซึ่งอาจจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อซัดแย้ง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะทำให้สามารถค้นพบเป้าหมายของฝ่ายตรงกันข้าม ซึ่งอาจนำไปสู่การผ่อนสั้นผ่อนยาวของทั้งสองฝ่าย อันเป็นข้อยุติหรือการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่าสำหรับทั้งสองฝ่ายได้ในที่สุด

ความสำเร็จของมหาตมะคานธี ได้รับการยกย่องว่าเป็นการต่อสู้อย่างสันติวิธี ยุทธวิธีของมหาตมะคานธี ได้ถูกนำมาใช้หลายครั้งในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน เมื่อไม่นานมานี้ พวกชนกลุ่มน้อยได้ใช้ยุทธวิธีนี้แผ่ขยายอิทธิพลเหนือพวกชนกลุ่มใหญ่ เมื่อเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น สถาบันจึงได้สร้างมาตรการขึ้นเพื่อป้องกันตนเองโดยขอความช่วยเหลือและเพื่อเป็นการป้องกันการใช้ยุทธวิธีเช่นนั้นอีก การใช้ยุทธวิธีนี้ประสบความสำเร็จในท้องถิ่น ๆ เนื่องจากชาคมมาตรการบังคับมาควบคุมการกระทำเหล่านั้น

เมื่อนำมาตรการบังคับที่กำหนดขึ้นไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ การบังคับนั้นย่อมถูกต้องตามกฎหมาย เครื่องมือที่พวกกรรมกรใช้เพื่อต่อรองกับนายจ้าง

ได้แก่ การนัดหยุดงาน ส่วนบุคคลและองค์การมักจะใช้วิธีรวมตัวกันเพื่อก่อให้เกิดพลังกลุ่มและบังคับให้ชนกลุ่มที่มีอำนาจพิจารณา และตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้น

ทฤษฎีความขัดแย้ง (conflict theories) เป็นทฤษฎีหนึ่งที่มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่อำนาจหรือการบังคับ แต่ทฤษฎี "อำนาจ" และ "การบังคับ" อาจจะอธิบายในเรื่องนี้ได้ถูกต้องมากกว่า คำว่า "ทฤษฎีความขัดแย้ง" คำเหล่านี้มีลักษณะใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม การนำเอาการบังคับไปใช้ในสถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งได้ และในทางกลับกัน ความขัดแย้งอาจก่อให้เกิดการบังคับและการบังคับทำให้ปริมาณของความขัดแย้งเพิ่มขึ้น

กรณีของความขัดแย้ง จะเห็นได้จากกรณีของสงครามระหว่างประเทศ เมื่อประเทศหนึ่งถูกฝ่ายรุกรานคุกคามจะก่อให้เกิดการรวมพลังกันในชาติเพื่อป้องกันประเทศของตน ประเทศที่ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามรู้สึกว่าคุณสมบัติได้ จึงแสวงหาพันธมิตร ฝ่ายประเทศพันธมิตรก็พยายามให้การช่วยเหลือ ฝ่ายผู้รุกรานก็จะขยายสงครามมายังประเทศพันธมิตรด้วย ดังนั้น จึงทำให้การบังคับหรือความขัดแย้งทวียิ่งขึ้น

ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกในองค์การแตกแยกออกเป็น 2 กลุ่ม ประการแรกเมื่อใช้การบังคับบ่อย ๆ จะก่อให้เกิดความขัดแย้งได้ หรือความขัดแย้งอาจจะเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ อย่างผสมกัน ประการที่สอง เมื่อสมาชิกในองค์การแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย เนื่องมาจากสาเหตุใดก็ตาม

การสื่อข่าวสารระหว่างกลุ่มทั้งสองจะลดน้อยลง ในขณะที่เกี่ยวกับทั้งสองฝ่ายพยายามที่จะปิดเบือนข้อเท็จจริง ประการที่สาม มีการสร้างพลังขึ้นมาใหม่ ในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้ง การรวมพลังจะเป็นช่องทางนำไปสู่ความขัดแย้งยิ่งขึ้น

ถ้าเรามุ่งความสนใจไปยัง บัจจียบังคัม และคิดว่าบัจจียบังคัมเพียงตัวเดียวที่มีผลต่อการกระทำการศึกษาเช่นนั้นจะทำให้ข้อเท็จจริงบิดเบือนไป เพราะบัจจียบังคัมไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาบ่อยครั้งนักในสถานการณ์ รัฐบาลอเมริกันออกกฎหมายให้นักเรียนในทุกรัฐต้องเข้าเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนจำนวนมากอาจไม่ชอบในขณะที่มีนักเรียนอีกจำนวนหนึ่งอาจจะชอบ ฏีกิริยาของนักเรียนแต่ละคนที่มีต่อโรงเรียนจึงขึ้นอยู่กับชนิดของประสบการณ์ที่เขาได้รับจากโรงเรียน

ในระหว่างที่ประเทศชาติเกิดสงคราม กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าผู้ชายต้องเข้าประจำกองทัพ เพราะฉะนั้น ข้อกำหนด (requirement) จึงเป็นบัจจียตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการกระทำ กฎหมายที่ประชาชนยึดถือปฏิบัติ และความไม่มีผู้ใดมีการร้องทุกข์เกี่ยวกับกฎหมายเหล่านั้น เพราะประชาชนรับรู้ว่าการกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมและในขณะที่เกี่ยวกับกฎหมายเหล่านั้น มีความยุติธรรมและมีเหตุผล

หน้าที่ของสังคมประการหนึ่งคือ การอบรมสมาชิกให้เรียนรู้ระเบียบและระบบของสังคม อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และข้อกำหนดต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม เพื่อให้เขาจะไ้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและทำให้สังคมมีความสงบเรียบร้อยในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ทหารเกณฑ์ชาวอังกฤษซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างดี

ในสังคมที่มีระบบชนชั้นทางสังคมที่เคร่งครัดไม่ค่อยมีปฏิริยาโต้ตอบเมื่อต้องแสดงความรักพบนอบนายทหาร และยอมรับสิทธิครอบครองของนายทหารซึ่งตรงกันข้ามกับชาวอเมริกัน เพราะชาวอเมริกันเชื่อในเรื่องความเสมอภาค จึงไม่สู้ใฝ่ใจที่จะต้องแสดงความพิณอบพิเทาและอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้อื่น

โครงสร้างของระบบสังคมประกอบด้วย ปฏิริยาโต้ตอบของบุคคลที่มีต่ออำนาจ และการบังคับบัญชา บุคคลอาจจะยอมรับอำนาจการบังคับบัญชาในระบบสังคม เช่น เมื่อบุคคลอยู่ในฐานะเป็นเสมียนก็ต้องอยู่ใต้อำนาจการบังคับบัญชาของหัวหน้างาน หัวหน้าฝ่าย หรือผู้อำนวยการกอง ซึ่งเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา และการตัดสินใจของบุคคล ก็ย่ำในเรื่องเสรีภาพส่วนบุคคล แต่ภายในกลุ่มจะมีบรรทัดฐานของกลุ่ม ซึ่งบุคคลที่เป็นสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามในลุ่มอาสาสมัคร เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ตัดสินใจด้วยตนเอง เช่น บุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม เป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจว่า เขาควรจะเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นไปด้วยความสมัครใจ